

César Vallejo

Prebivalci Cayne
(odlomek)

[...] Na ves glas sem malodane ječe zaklical.

Nič. Vsa vrata sob so bila, kakor vrata na cesto, povsem odprta. Spustil sem uzdo svojega konja, stekel iz hodnika v hodnik, z dvorišča na dvorišče, iz sobe v sobo, iz tihote v tihoto; in nov krulež me je končno zaustavil pred betonskim stopniščem, ki se je vzpenjalo v najvišji in najmračnejši skedenj hiše. Prisluhnil sem. Zopet je vse postalo skrivnostno.

Niti sledi človeškega življenja; niti ene same domače živali. Čudne roke so morale razdejati, s sleparsko zmedo dobrega okusa in vsakršnega smisla za red ter udobje, običajno razporeditev pohištva, posode in drugih hišnih pripomočkov.

Naglo, zapeljan od skrivne privlačnosti, sem planil po stopnicah tistega stopnišča; in ko sem se namenil odmakniti podstrešno loputo, sem jo ravno tako našel odprto. Tam me je zadržala nerazložljiva in vročična stiska; okleval sem nekaj kratkih sekund in v naklonjenosti še zadnjih žarkov dneva hlastno pogledal noter. Grozo zbujajoče besen, do smrti izprijen se je med sencami te jame poblisnil mršav in divji obraz. Zbral sem ves pogum – moj Bog, že sem sumil vse! –, da sem se zatekel med vratni podboj in se prisilil prepoznati to strašno masko.

Bil je obraz mojega očeta!

Opica! [...]

Traducción: Laura Repovš

César Vallejo

Los caynas
(fragmento)

[...] A toda voz llamé casi gimiendo.

Nada. Todas las puertas de las habitaciones estaban, como la de la calle, abiertas hasta el tope. Solté la brida de mi caballo, corrí de corredor en corredor, de patio en patio, de aposento en aposento, de silencio en silencio; y nuevos gruñidos detuviéronme por fin, delante de una gradería de argamasa que ascendía al granero más elevado y sombrío de la casa. Atisbé. Otra vez se hizo el misterio.

Ninguna seña de vida humana; ni un solo animal doméstico. Extrañas manos debían de haber alterado, con artimañoso desvío del gusto y de todo sentido de orden y comodidad, la usual distribución de los muebles y de los demás enseres y menaje del hogar.

Precipitadamente, guiado por secreta atracción, salté los peldaños de esa escalera; y, al disponerme a trasponer la portezuela del terrado, la advertí franca también. Detúvome allí inexplicable y calofriante tribulación; dudé por breves segundos, y, favorecido por los destellos últimos del día, avisoré ávidamente hacia adentro. Rabioso hasta causar horror, desnaturalizado hasta la muerte, relampagueó un rostro macilento y montaraz entre las sombras de esa cueva. Enristrando todo mi coraje —¡pues que ya lo suponía todo, Dios mío!— me parapeté junto al marco de la puerta y esforcéme en reconocer esa máscara terrible.

¡Era el rostro de mi padre!

¡Un mono! [...]